

АНАЛІЗ ДОВГОСТРОКОВИХ РІШЕНЬ

МІСТО ДНІПРО

ПРОГРЕС В НАПРЯМКУ
МІСЦЕВОЇ ІНТЕГРАЦІЇ ВПО В
МІСЦЯХ ТИМЧАСОВОГО
ПРОЖИВАННЯ – РАУНД 2

Лютий 2024 року | УКРАЇНА

Фото: Микола Байбуза, ACTED, 2024 р.

Контекст та методологія

Контекст і обґрунтування

Станом на жовтень 2023 року, за приблизними оцінками, в межах України налічувалося близько 3,7 млн внутрішньо переміщених осіб (ВПО).¹ З них близько **109 тисяч** перебуває у місцях тимчасового проживання (МТП).² Станом на вересень 2023 року **71%** населення МТП залишалися переміщеними довше одного року.³

Така динаміка переміщення обумовила постійну залученість національних та міжнародних організацій до співпраці в Україні з метою ефективної реалізації довгострокових рішень для ВПО, зокрема підтримку місцевої інтеграції тих, хто вирішив залишитися у нинішньому місці перебування. Враховуючи це, МТП слід розглядати виключно як **крайне рішення** для ВПО.⁴

З огляду на вищевказані причини, фахівці REACH, у тісній співпраці з Кластером з управління та координації місцями тимчасового проживання (СССМ), провели у м. Дніпро лонгitudне дослідження з метою оцінки прогресу у напрямку місцевої інтеграції ВПО, які змушені проживати у МТП тривалий час. Аналогічні дослідження також проводилися у Вінниці, Ужгороді та Мукачеві.

Огляд методології

Загальний огляд: Протягом Раунду 1 (червень 2023 р.) за допомогою особистих інтерв'ю було опитано 373 переміщених домогосподарств (ДГ), що становить близько 12% від розрахункової кількості мешканців МТП у Дніпрі. Протягом Раунду 2 (листопад 2023 р.) за допомогою телефонних інтерв'ю було проведено опитування підгрупи з початкової вибірки, що складалася з 283 переміщених домогосподарств. Паралельно за допомогою випадково розподілених по Дніпру точок GPS було проведено опитування у Раунді 1 (P1) 425 та у Раунді 2 (P2) 384 непереміщених домогосподарств, які слугували контрольною групою.⁵

Оцінка прогресу реалізації довгострокових рішень: Ця оцінка здійснюється за допомогою критеріїв Довгострокових рішень Міжвідомчого постійного комітету та ключових показників⁶, адаптованих до українського контексту. Для кожного ключового показника дослідження встановлюються цільові орієнтири, які визначають цілі для досягнення довгострокового рішення. Ці орієнтири встановлюються або як 100-відсотковий цільовий показник, або як результат контрольної групи. Вибір між цими двома наборами цільових орієнтирів визначається у кожному конкретному випадку на основі досяжності критерію та важливості врахування контекстуальних чинників.

Обмеження: Це дослідження є проміжним заходом, спрямованим на визначення тенденцій виключно шляхом кількісного аналізу. Окрім того, дослідження проводиться тільки з точки зору певного набору ключових показників, що дає обмежене уявлення про комплексні проблеми та можливості, з якими стикаються ВПО на шляху до місцевої інтеграції. Крім того, оскільки переміщені домогосподарства обиралися за допомогою методу «зручної вибірки»,⁷ результати їхнього опитування слід вважати індикативними.

1. МОМ, Опитування загального населення Раунд14, жовтень 2023 р.

2. Згідно з оцінками, наданими в переліку, розробленому кластером СССРМ.

3. REACH, Оцінка мультисекторальних потреб, 2023 р., вересень 2023 р.

4. Кластер СССРМ, Стратегія на 2021-2023 рр., 2021 р.

5. Визначена група осіб у дослідженні, яка слугує базою для порівняння з іншими групами, що розглядаються.

6. МПК, Рамкова програма з пошуку довгострокових рішень в інтересах ВПО, 2010 р.

7. Неімовірнісний метод, при якому учасники обираються, виходячи з їхньої доступності та наявності.

План

Структура Аналізу

Аналіз складається з чотирьох частин. З урахуванням змін кількості переміщених домогосподарств (ДГ) між раундами, ДГ 2 Раунду сегментовані відповідно до їхньої історії переміщення з Раунду 1. Частина II (Місцева інтеграція) досліджує домогосподарства ВПО, які залишаються у Дніпрі, незалежно від місця їхньої дислокації (МТП чи приватний сектор). Частина III (Умови проживання в МТП) зосереджується виключно на переміщених ДГ, які проживають у МТП Дніпра. Важливо зазначити, що переміщені ДГ не можуть в повній мірі досягти довгострокових рішень, доки проживають в МТП.

Опитані ДГ за категоріями

Переміщені ДГ, які залишилися проживати в МТП у Дніпрі – 246 ДГ

Переміщені ДГ, які виїхали з МТП, але залишилися проживати у Дніпрі – 12 ДГ

Переміщені ВГ, які залишили МТП та виїхали з Дніпра – 25 ДГ

Непереміщені ДГ з Дніпра – 384 ДГ

	Секції	Категорії ВПО за переміщенням	Непереміщені особи
Частина I: Демографія та мобільність	A. Демографічні характеристики B. Історія переміщення та плани на майбутнє		
Частина II: Розвиток місцевої інтеграції	1. Безпека та захищеність 2. Воз'єднання сім'ї 3. Доступ до основних послуг 4. Працевлаштування і дохід 5. Соціальна згуртованість		
Частина III: Умови проживання в МТП	6. Умови проживання в МТП		
Частина IV: Компенсація за житло	7. Компенсація за пошкоджене житло		

Ключові результати

Демографічна ситуація: Подібно до Раунду 1, переміщені домогосподарства (ДГ), опитані у Раунді 2, виявилися більш вразливими, ніж непереміщені ДГ, оскільки мали більшу частку дітей (21%) та осіб з хронічними захворюваннями або інвалідністю (40%). Водночас, частка дорослих працездатного віку була меншою (51%).

Переміщення та плани на майбутнє: У період між двома раундами 8% опитаних переміщених ДГ залишили Дніпро, а 11% виїхали з місць тимчасового проживання (МТП). Переважна більшість (69%) переміщених ДГ, що знаходяться у Дніпрі, повідомили про наміри залишитися у місті на наступний рік. Серед домогосподарств, які продовжують мешкати у МТП, 94% зазначили, що не мають намірів виїжджати з МТП, поки не з'явиться можливість повернутися у місце свого постійного проживання.

Безпека та захищеність: Переміщені ДГ, які залишалися у Дніпрі протягом обох раундів, вказували на помірне зростання рівня відчуття безпеки. Проте 12% вказували, що принаймні одна особа в домогосподарстві мала безпекові інциденти протягом останніх трьох місяців, які зазвичай виникали через суперечки з членами приймаючої громади або іншими ВПО.

Возз'єднання сім'ї: Четверть (26%) переміщених домогосподарств все ще була в розлуці з принаймні одним членом сім'ї. З них 37% [n=68] вказували, що така ситуація була вимушеною.

Доступ до основних послуг: Доступ до послуг залишався стабільно високим у двох раундах: 95% переміщених ДГ повідомили про відсутність перешкод у доступі до медичних послуг у разі потреби (у порівнянні з 94% у Раунді 1). Крім того, відсоток дітей віком від 6 до 17 років, які навчаються, становив 98%, трохи вище, ніж 96%, зафіксованих у Раунді 1.

Гарантії проживання та житлові умови: Більшість (86%) переміщених ДГ, які мешкають у МТП у місті Дніпро, підписали договір про гарантовану мінімальну тривалість проживання, що вказує на збільшення кількості таких домогосподарств порівняно з Раундом 1. Проте, страх виселення зріс з 40% до 44%. Крім того, все ще повідомлялося про погані умови через брак зручностей для вразливих груп населення (20%), а також через брак відчуття приватності (14%) та житлового простору (10%).

Компенсація за пошкоджене житло: У Раунді 2 частка переміщених ДГ, які повідомили про підтвержене пошкодження житла у місці постійного проживання, зросла до 62%. З них 42% вже подали заяву на компенсацію. Однак більшість домогосподарств стикаються з перешкодами, звертаючись за компенсацією. Ці перешкоди, насамперед, пов'язані з розташуванням житла на окупованих територіях або недостатньою кількістю фото та відеоматеріалів для підтвердження руйнування.

Працевлаштування та джерела доходу: Рівень зайнятості серед ВПО працездатного віку (18-59 років) зріс у період між Раундом 1 (51%) та Раундом 2 (55%). Але попри цю позитивну тенденцію, частка переміщених домогосподарств зі стабільним доходом не зросла, що частково вказує на нерівномірність високих показників працевлаштування для всієї вибірки. Одночасно спостерігалось незначне підвищення рівнів доходів переміщених ДГ, але вони залишались нижчими порівняно з доходами непереміщених ДГ у Дніпрі.

Соціальна згуртованість: Згідно з отриманими даними, соціальна згуртованість між ВПО та непереміщеними особами була в цілому на хорошому рівні в обох раундах. Однак слід зазначити, що 7% респондентів серед непереміщених осіб у Раунді 2 вказували на «погані» відносини. Крім того, 15% респондентів серед ВПО повідомили принаймні про один випадок, який стався протягом трьох місяців, що передували збору даних, і був сприйнятий як дискримінація. Крім того, 30% непереміщених ДГ оцінили стосунки між ВПО як "нейтральні" або "погані" та вказали на пасивність ВПО у пошуку роботи, що є негативним фактором для соціальної згуртованості.

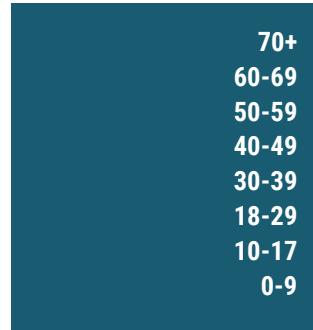
A Демографічні характеристики

Зміни у вибірці ВПО: У період з червня 2023 р. (P1) по листопад 2023 р. (P2) 283 опитаних переміщених домогосподарств, що включали 735 осіб, зазнали незначних змін у своєму складі, оскільки кількість осіб зменшилась до 728. Ці зміни можна пояснити тим, що 30 людей виїхало (наприклад, через розлучення, військову службу або пошуки роботи), а також прибули 26 нових членів ДГ.

Розподіл за віком та статтю: Частка дітей серед ВПО (0-17 років) була вищою (**21%**) порівняно з непереміщеними особами (15%). Також серед них було менше (**51%**) дорослих осіб працездатного віку (18-59 років), ніж серед непереміщених осіб (57%).⁸ Гендерний розрив був більш вираженим серед ВПО, ніж серед непереміщених осіб.

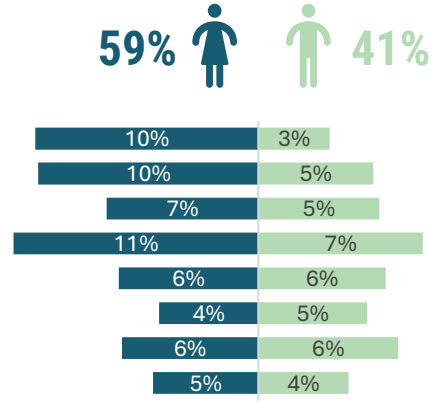
Вразливості: Третина (**33%**) переміщених домогосподарств мала у своєму складі принаймні одну дитину. З них 15% мали на чолі одного дорослого. Помітна частка (**40%**) ВПО мали хронічні захворювання або інвалідність, причому 28% були молодші за 60 років (порівняно з 12% непереміщених осіб). 28% ВПО були старші за 60 років.

Рівень освіти: Дорослі ВПО (18+) частіше вказували, що мають технічну кваліфікацію, а не вищу освіту, порівняно з непереміщеними особами. Близько 14% дорослих ВПО мають лише загальну середню освіту або ще нижчий рівень освіти порівняно з 15% непереміщених осіб.

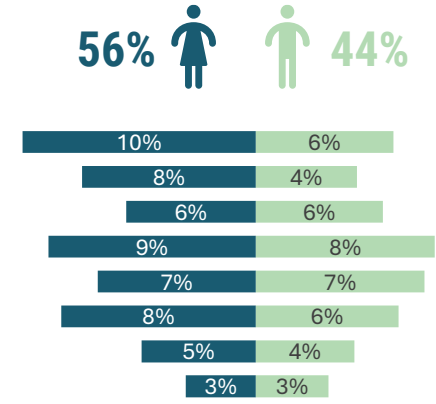

Середній розмір ДГ	2,6
Середній вік членів ДГ	41,4 років
% україномовних осіб	33%
% осіб з інвалідністю або хронічними захворюваннями	40%
% дорослих осіб з технічною кваліфікацією	51%
% дорослих осіб з вищою освітою	35%

ВПО

Непереміщені особи

Середній розмір ДГ	2,6	2,4
Середній вік членів ДГ	41,4 років	42,6 років
% україномовних осіб	33%	52%
% осіб з інвалідністю або хронічними захворюваннями	40%	26%
% дорослих осіб з технічною кваліфікацією	51%	44%
% дорослих осіб з вищою освітою	35%	41%

8. Проте кількість дорослих працездатного віку залишається високою серед ВПО у МТП у Дніпрі порівняно з середнім показником по країні, наданим CCCM (дані MSNA 2023р.).

В Історія переміщення та плани на майбутнє

Тенденції переміщення у період з лютого 2022 р. по Р1 (Рис. 1): Більшість опитаних домогосподарств є переміщеними з Донецької (47%) та Луганської (45%) областей. Найбільший приплив ВПО з населених пунктів постійного проживання у Дніпро спостерігався у березні-квітні 2022 р.⁹

Тенденції переміщення у період між Раундами 1 і 2 (Рис. 2): Впродовж 6 місяців 8% переміщених ДГ, які виїхали з Дніпра, переселилися в інше місто (7%) або повернулися до місць свого постійного проживання (1%). З тих ДГ, що залишилися у Дніпрі, 95% продовжували мешкати у МТП. Загалом у період між двома раундами 11% опитаних переміщених ДГ виїхали з МТП.

Наміри щодо переміщення у наступному році (Рис. 3): у період між двома раундами спостерігалась помітна зміна у зазначених намірах опитаних переміщених ДГ, які залишилися у Дніпрі. Наразі залишитись планують близько 69% (порівняно з 50% у Р1), у той час як тільки 25% висловили бажання повернутися (порівняно з 43% у Р1). Тільки 25% ДГ, які збиралися повернутися, вказували, що вони, на їхню думку, мають можливість реалізувати своє рішення.

Наміри залишитися у МТП (Рис. 4): Переважна більшість (94%) переміщених ДГ, що мешкають у МТП у Дніпрі, висловили наміри залишитись у МТП, якщо не зможуть повернутися до місць постійного проживання. Серед причин вони [n=230] найчастіше вказували економічні фактори та забезпечення житлом, особливо у зв'язку з наближенням зимового періоду.

Рисунок 1: Тенденції переміщення у період між лютим 2022 р. та Раундом 1 (червень 2023 р.)

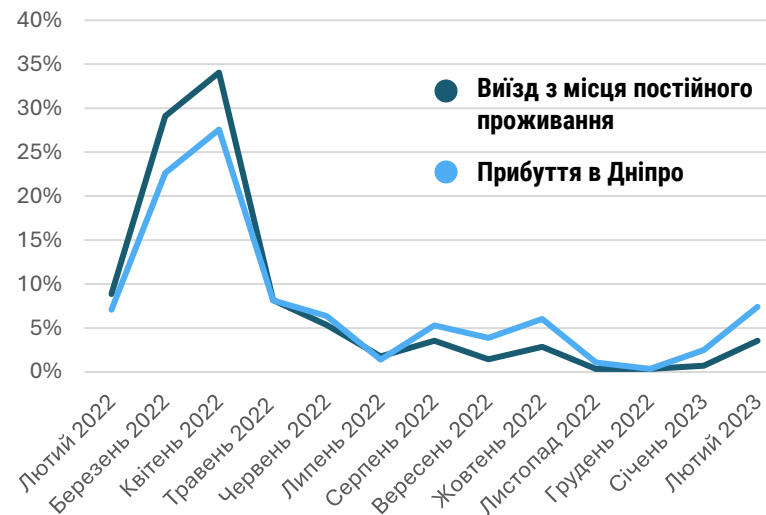

Рисунок 2: Тенденції переміщення у період між Раундом 1 (червень 2023 р.) та Раундом 2 (листопад 2023 р.)

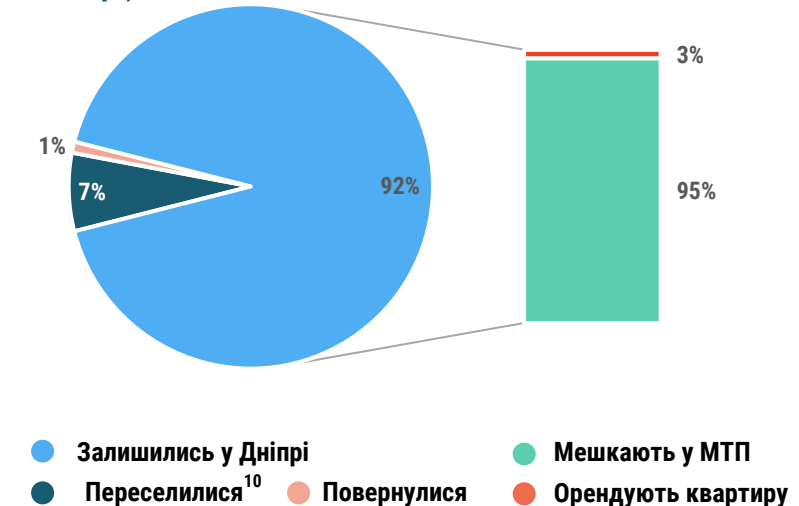

Рисунок 3: Наміри щодо переміщення у наступному році

Рисунок 4: Найчастіше згадувані причини, щоб залишитися у МТП

9. Більшість переміщених ДГ (81%) повідомила про прибуття менш ніж за 30 днів після виїзду.

10. В Україні чи за кордоном

1 Безпека та захищеність

Відчуття безпеки: Переміщені ДГ, які залишались у Дніпрі у період між двома раундами, повідомили про помірне зростання рівня відчуття безпеки у Р2, причому **93%** вказували на рівень від «нейтрально» до «дуже добре» порівняно з 88% у Р1. На відміну від Р1, результати опитування переміщених ДГ у Р2 були подібні до результатів опитування непереміщених ДГ, що склали лише 82% у Р1.

Безпекові інциденти: Переважна більшість (**88%**) переміщених ДГ повідомила, що жоден з членів ДГ не стикався з безпековими інцидентами протягом 3 місяців до збору даних (порівняно з 92% непереміщених ДГ). Інциденти, про які повідомляли переміщені ДГ, частіше за все були пов'язані з суперечками з членами приймаючої громади (5,4%) або з іншими ВПО з МТП (5,0%). Також повідомлялося про психологічне насильство (4,3%). Слід відзначити, що переміщені ДГ, які склалися тільки з осіб похилого віку (60+) [n=59], частіше вказували на відсутність безпекових інцидентів (98%).

Досягнення критерію 1

Позитивне сприйняття безпеки

Позитивне сприйняття безпеки = % переміщених ДГ, які вказували на відчуття безпеки у діапазоні від «нейтрально» до «дуже добре». Цільовим орієнтиром для досягнення критерію є 100%.

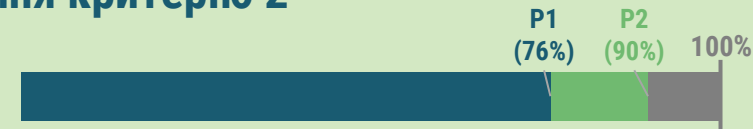
2 Возз'єднання сім'ї

Розлука з сім'єю: Протягом Р1 (червень 2023 р.) третина (**33%**) опитаних переміщених ДГ у Дніпрі повідомила, що з лютого 2022р. була у розлуці принаймні з одним членом сім'ї. На момент Р2 (листопад) **26%** все ще вказували, що перебувають у розлуці. Серед них [n=68] половина (50%) повідомила, що перебуває у розлуці принаймні з однією особою похилого віку (60+ років), а 22% - принаймні з однією дитиною (0-17 років).

Перешкоди до возз'єднання: Тільки **37%** переміщених ДГ, які були у розлуці з членами своєї сім'ї, вказували, що розлука була **вимушеною**. У таких випадках [n=25] найчастіше згадуваною причиною була відсутність можливості перетину лінії фронту.

Досягнення критерію 2

Возз'єднані ДГ або ДГ у свідомій розлуці

Возз'єднані ДГ/ ДГ у свідомій розлуці = % переміщених ДГ, які наразі об'єдналися/ возз'єдналися, або вказали, що розлука з членами сімей є «свідомою». Фіксація випадків свідомої розлуки у Р2 призвела до значного покращення рівня досягнення цього критерію порівняно з Р1. Цільовим орієнтиром для досягнення критерію є 100%.

3 Доступ до основних послуг

Доступ до медичних послуг: Більшість переміщених ДГ (93%) повідомили про потребу в медичних послугах протягом 3 місяців до Р2 (порівняно з 66% непереміщених ДГ). Серед переміщених ДГ, які потребували допомоги, **95%** зазначили, що мали безперешкодний доступ до послуг, схожий результат був отриманий під час Р1 (94%). Варто зазначити, що рівень безперешкодного доступу непереміщених ДГ до послуг у Р2 був набагато нижчим (83%).¹¹ Впродовж двох раундів обидві групи вказували, що найбільшою перешкодою у доступі до послуг залишалася вартість медичних препаратів та послуг.

Доступ до освіти: 96% дітей ВПО (6-17 років) [n=89] мали проходити навчальні або підготовчі програми протягом Р1 (червень 2023 р.). Під час Р2 цей показник зріс до **98%** частково завдяки зарахуванню дітей молодшого віку до початкової школи. У Р2 рівень зарахування у навчальні заклади був також високим (100%) для дітей з непереміщених ДГ [n=99]. Слід відзначити, що 71% дітей ВПО зараховані у навчальні заклади за межами Дніпра (переважно у місці їхнього постійного проживання). В результаті діти ВПО частіше вказували, що відвідували класи онлайн (73%), ніж діти з непереміщених ДГ (40%).

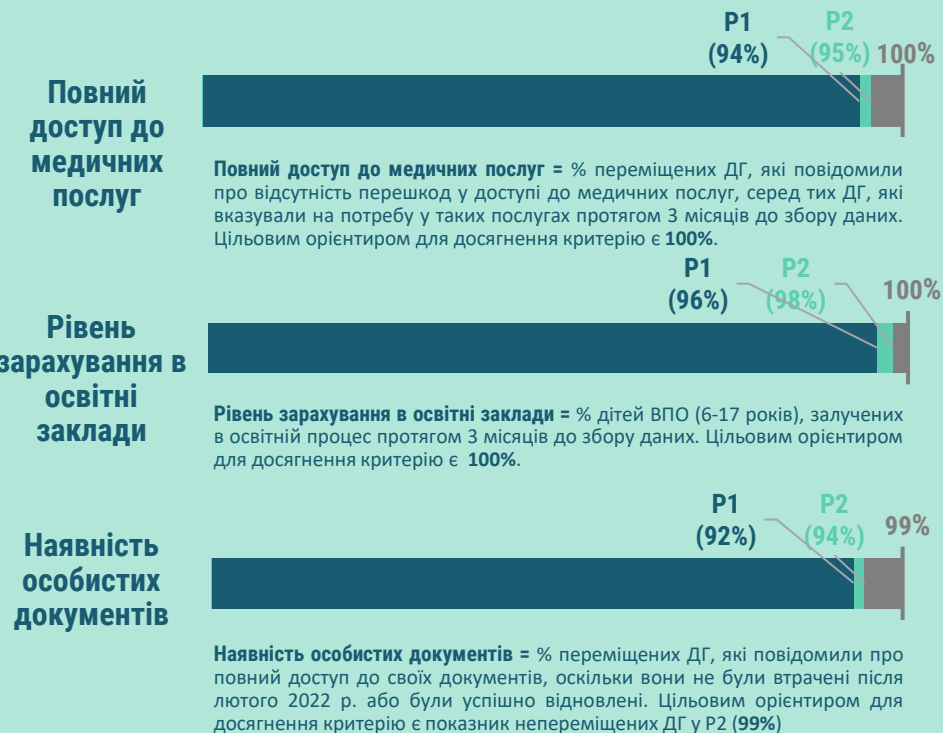
Доступ до особистої документації: Протягом Р1 12% опитаних переміщених ДГ повідомили про втрату принаймні одного адміністративного документу у період з лютого 2022 р. З часом частка переміщених ДГ, які мали усі важливі адміністративні документи зросла до 92%, оскільки частина ВПО змогла успішно їх відновити. Протягом Р2 ця кількість зросла до **94%**. Найчастіше згадуваною перешкодою була нездатність надати відповідні документи для відновлення іншої документації. Рівень для непереміщених ДГ у Р2 склав 99%.

95%

98%

94%

Досягнення критерію 3

11. Така розбіжність не спостерігалась під час Р1, оскільки рівень безперешкодного доступу для непереміщених ДГ складав 97%. Проте аномальний рівень у Р2 відображає тенденцію, яка спостерігалась у даних MSNA 2023 р., де переміщені ДГ у МТП вказували на меншу кількість перешкод у доступі до медичних послуг (17%), ніж непереміщені ДГ (21%) або ВПО, які не мешкають у МТП (25%).

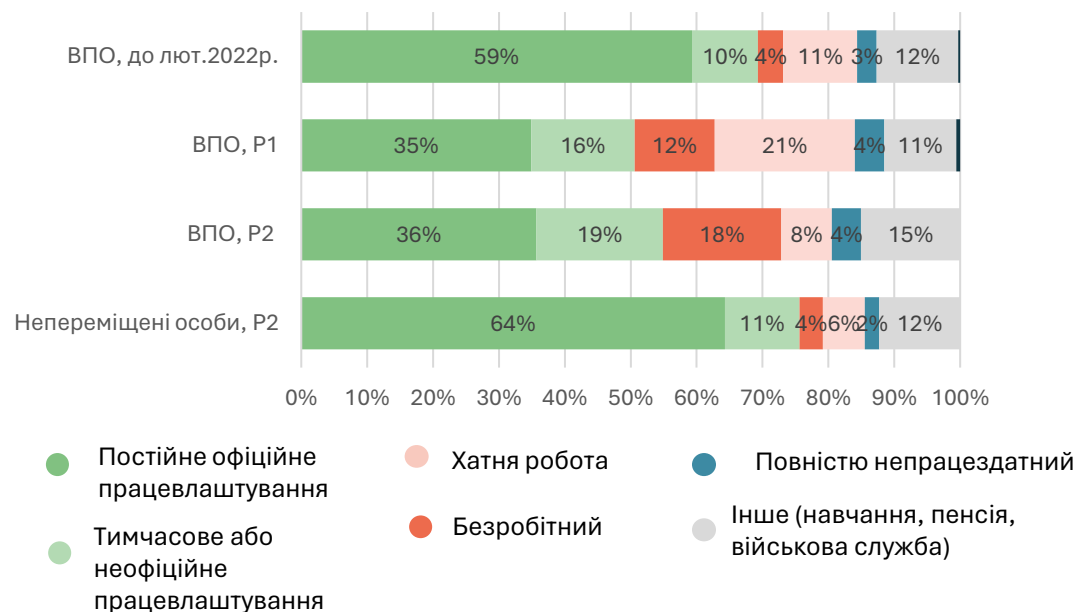
4.1 ПРАЦЕВЛАШТУВАННЯ

Рівень зайнятості: Рівень зайнятості ВПО працездатного віку (18-59 років) дещо змінився у період між P1 та P2, оскільки кількість працевлаштованих осіб зросла з 51% у Раунді 1 до 55% у Раунді 2. Слід відзначити, що ВПО, які були офіційно працевлаштовані у P1, з більшою вірогідністю (86%) залишалися працевлаштованими у P2 порівняно з тими, хто мав неофіційне працевлаштування або тимчасову роботу (66%). До того ж слід відзначити, що у Раунді 2 зменшилася кількість осіб, які вказували, що займаються «хатньою роботою». Таку зміну можна пояснити тим, що більше третини (36%) цих осіб [n=72] вказали, що зараз є працевлаштованими, у той час як чверть (26%) обрала категорію «безробітний» замість «хатня робота».

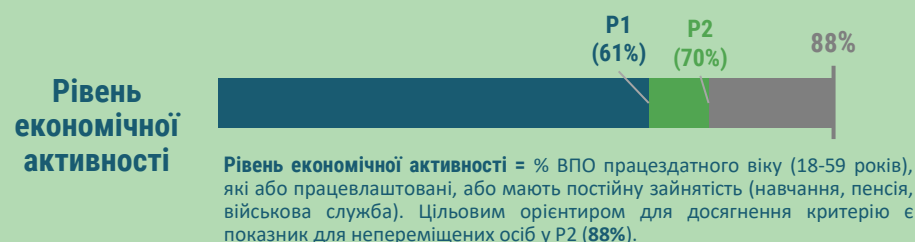
Перешкоди для працевлаштування: Серед основних перешкод, на які вказували безробітні ВПО у P2 [n=61], були брак вакансій (26%), низька заробітна платня у наявних вакансіях (18%), незнання, де шукати роботу (13%), а також відчуття браку відповідних навичок (13%).¹² Безробітні ВПО наголошували на потребі у допомозі з пошуком роботи, доступі до інформації про вакансії або можливостях перекваліфікації. ВПО, що займалися хатньою роботою, перш за все, вказували на потребу у допомозі із доглядом за дітьми, зокрема за дітьми дошкільного віку.

Збереження роботи: Дані свідчать про те, що 75% ВПО з вищою освітою, які мали роботу до лютого 2022 р. [n=103], залишалися працевлаштованими на момент P2 порівняно з 64% ВПО з технічною кваліфікацією або середньою освітою [n=130]. Крім того, 66% осіб з вищою освітою працювали в тих самих секторах економіки, як і до лютого 2022 р., найчастіше в секторі освіти та державного управління. Окрім того, 65% продовжували працювати на тому ж місці, де працювали до переміщення. Для деяких [n=50] сприятливими виявились можливості працевлаштування безпосередньо у Дніпрі (68%) та віддалена робота (32%).

Рисунок 5: Статус зайнятості ВПО та непереміщених осіб працездатного віку (18-59 років)

Досягнення критерію 4.1

12. Вони також зазначали, що виконують обов'язки по догляду (21%) або фізично не можуть працювати (21%), що свідчить про взаємозамінність статусів «безробітний», «хатня робота» та «непрацездатний» у цьому дослідженні.

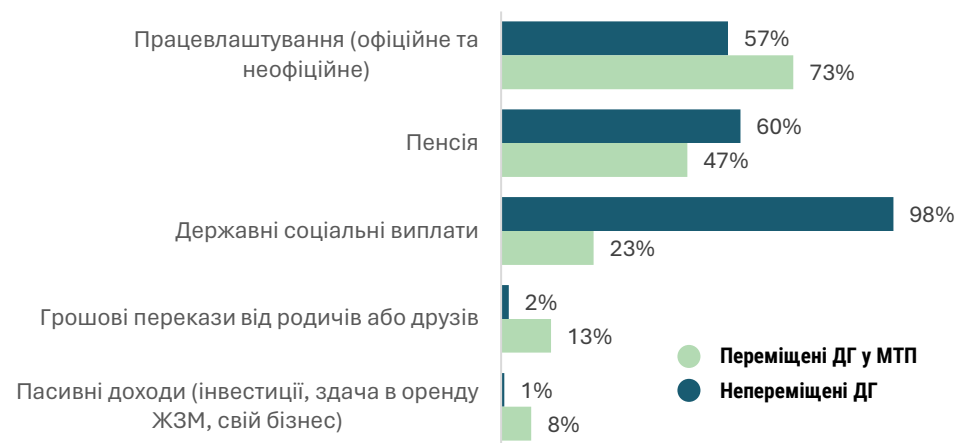
4.2 Джерела доходів

Доходи у вигляді допомоги: Загалом **42%** переміщених ДГ повідомили, що зараз покладаються виключно на доходи у вигляді допомоги, такі як пенсії або соціальні виплати. Слід відзначити, що майже ніхто з респондентів не вказував на отримання багаточислової грошової допомоги порівняно з 10% у Р1. Залежність від допомоги була зафіксована у 30% переміщених ДГ з принаймні однією особою працездатного віку (порівняно з 4% непереміщених ДГ).

Рівень отримання соціальних виплат: Протягом Р1 99% переміщених ДГ повідомили, що мають право на принаймні один вид державних соціальних виплат¹³ після лютого 2022 р., в першу чергу, пов'язаних зі статусом ВПО (95%) або з виплатами пенсій (67%). Протягом Р2 майже всі ДГ (97%) зазначили, що все ще мають право на вищезгадані виплати. Серед ДГ, що мали право на принаймні один вид виплат протягом Р2, 94% повідомили про відсутність перешкод, що заважають отриманню виплат. Подібна частка була зафіксована і серед непереміщених ДГ.

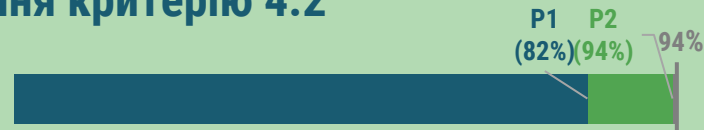
Стабільні доходи: Більше половини (**58%**) переміщених ДГ повідомили принаймні про одне джерело стабільного доходу – працевлаштування або пасивний дохід (наприклад, інвестиції, здача в оренду нерухомості). Варто відзначити, що попри помітне збільшення рівня зайнятості з 51% до 55% (див. розділ 4.1), рівень переміщених ДГ зі стабільним доходом не збільшився порівняно з Р1 (59%). Це можна пояснити тим, що рівень зайнятості розраховувався на рівні окремих осіб, тому не відображає зростання на рівні ДГ, що свідчить про те, що зростання рівня зайнятості відбулося у певній підгрупі ДГ, а не в усій вибірці.

Рисунок 6: Джерела доходу переміщених та непереміщених ДГ

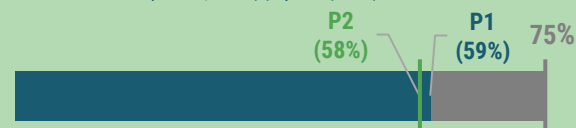
Досягнення критерію 4.2

Рівень доступу до соціальних пільг

Рівень доступу до соціальних пільг = % переміщених ДГ, які повідомили про відсутність перешкод в отриманні державних соціальних пільг, на які вони мають право. Цільовим орієнтиром досягнення цього критерію є показник непереміщених ДГ у Р2 (94%).

Стабільні доходи

Стабільні доходи = % переміщених ДГ, які повідомили принаймні про одне джерело стабільного доходу (наприклад, працевлаштування, інвестиції, здача в оренду ЖЗМ або власний бізнес). Цільовим орієнтиром досягнення цього критерію є показник непереміщених ДГ у Р2 (75%).

4.3 Рівні доходів

Щомісячний дохід на одну особу: Щомісячний дохід на одну особу¹⁴ для переміщених ДГ майже не змінився у період з лютого 2022 р. по червень 2023 р. (P1) та складав у середньому близько **6 060** грн/міс. Однак у P2 спостерігалось незначне зростання до **6 364** грн/міс. Згідно з отриманими даними, наразі 28% переміщених ДГ мають доходи, нижчі за 4 000 грн/міс (див. **Рисунок 7**). Щомісячний дохід на одну особу для непереміщених ДГ склав 9 443 грн/міс. у P2.

Коливання рівнів доходів: Хоча загальні показники були подібні, слід вказати на деякі коливання у доходах переміщених ДГ (див. **Рисунок 8**). Зокрема, переміщені ДГ з низьким рівнем доходу (менше 4 001 грн) до лютого 2022 р. [n=96] часто вказували на збільшення доходів на момент P2. Проте переміщені ДГ з високим [n=53] або середнім рівнем доходів [n=84] до лютого 2022р. частіше повідомляли про зменшення доходу.

Рисунок 8: Коливання рівнів доходів переміщених ДГ (до лютого 2022 р. порівняно з P2), за категоріями доходів до лютого 2022 р.

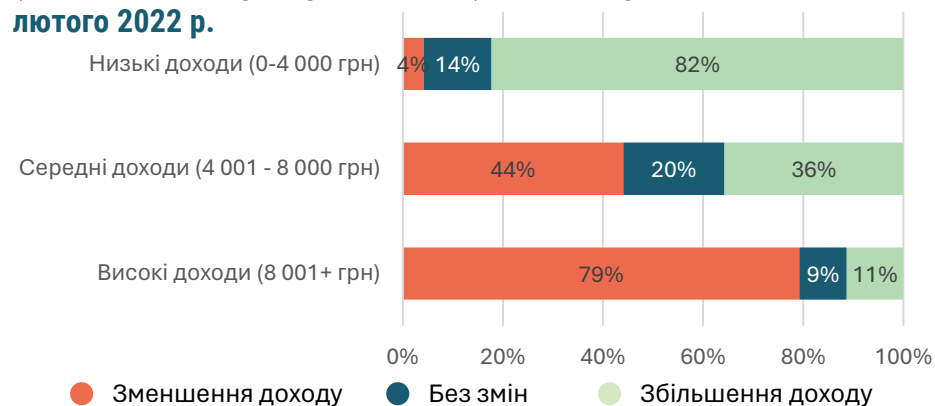
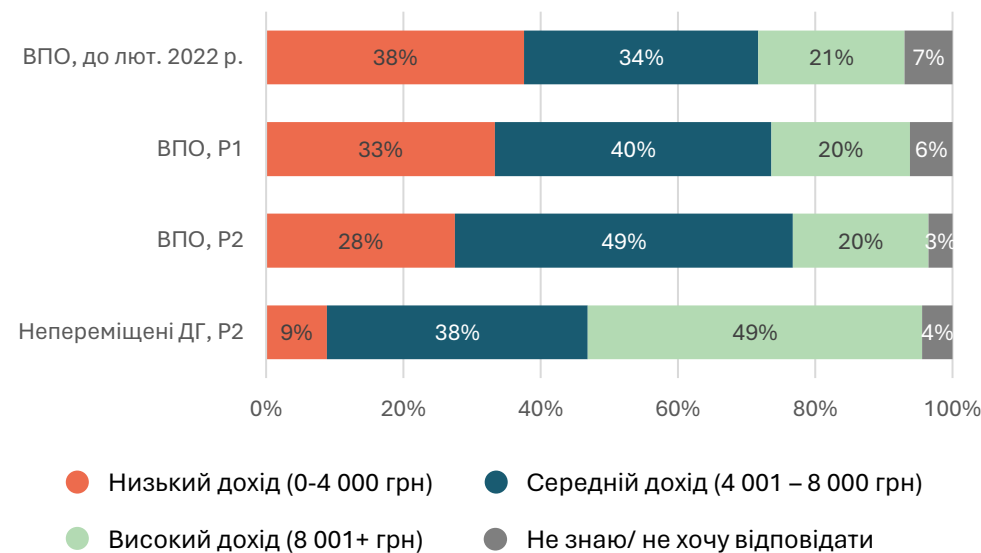

Рисунок 7: Щомісячний дохід переміщених та непереміщених ДГ на одну особу

Досягнення критерію 4.3

Середній та високий рівень доходу

Середній та високий рівень доходу = % переміщених ДГ, які повідомили, що дохід на одну особу перевищував 4 000 грн/міс. Цільовим орієнтиром для досягнення критерію є показник непереміщених ДГ у P2 (87%).

5 Соціальна згуртованість

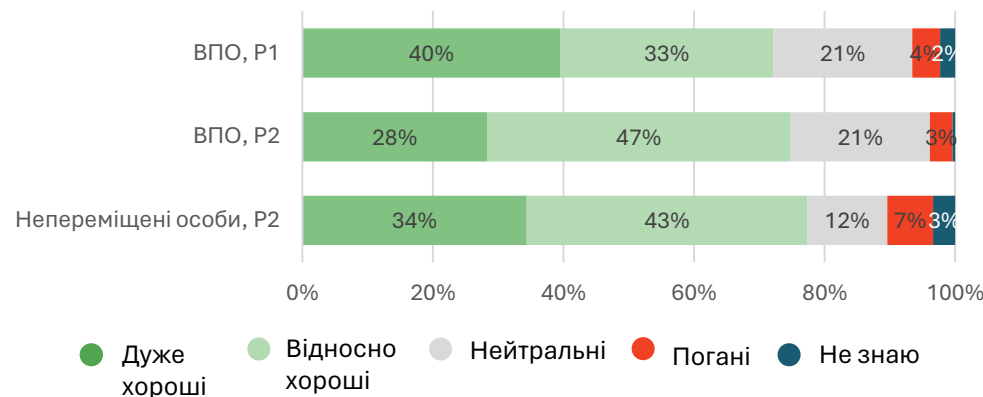
Відчуття соціальної згуртованості: Переміщені та непереміщені ДГ загалом повідомляли про хороший рівень соціальної згуртованості між двома групами протягом двох раундів (див. Рис. 9). Однак слід відзначити, що 7% непереміщених ДГ з вибірки P2 (листопад 2023 р.) вказували, що відносини були «погані», причому в P1 цей показник склав 4% (червень 2023). Зокрема, про це повідомили 9% респондентів чоловічої статі з непереміщених ДГ, 14% з яких мали вік від 40 до 59 років.

Фактори, що впливають на соціальну згуртованість: Відповідаючи на питання про фактори, які позитивно впливають на соціальну згуртованість, переміщені та непереміщені респонденти найчастіше вказували довіру та солідарність (68%), а також на схожі культурні ідентичності (56%). Проте ті, хто вказали, що відносини є «нейтральними» або «поганими», частіше називали такі негативні фактори, як стереотипи (40%) та брак довіри (27%). Близько третини (30%) непереміщених осіб зазначили, що негативним фактором є неактивний пошук роботи ВПО.

Дискримінація: У P1 12% переміщених ДГ повідомили, що впродовж останніх трьох місяців до збору даних стикалися щонайменше з одним випадком дискримінації. У P2 цей показник зріс до **15%**, причому 7% повідомили про відчуття дискримінації під час доступу до основних послуг, а 5% - під час доступу до ринку праці. Зокрема, молоді (18-39 років) та російськомовні респонденти частіше повідомляли про випадки, які сприймалися як дискримінація (21% та 17% відповідно).

Залучення у життя громади: Насамкінець, **67%** ВПО повідомили, що принаймні один з членів їхнього ДГ був залучений до однієї з форм соціальної, культурної або політичної діяльності протягом 3 місяців до збору даних, наприклад, відвідували культурні (52%), святкові (35%) та вуличні заходи (29%) або безпосередньо брали участь у діяльності місцевої благодійної організації (14%).

Рисунок 9: Сприйняття рівня взаємовідносин між ВПО та непереміщеними особами

Критерій досягнення 5

Позитивне сприйняття соціальної згуртованості

Позитивне сприйняття соціальної згуртованості = середня частка (%) з обох підгруп (переміщені та непереміщені) ДГ, які оцінювали рівень соціальної згуртованості в діапазоні від «нейтрального» до «дуже хорошого». Цільовим орієнтиром для досягнення критерію є показник у 100%.

Відсутність відчуття дискримінації

Відсутність відчуття дискримінації = % переміщених ДГ, що не стикалися з випадками дискримінації протягом трьох місяців до збору даних. Цільовим орієнтиром для досягнення критерію є показник у 100%.

6

Умови проживання в МТП

Умови проживання: Близько (95%) переміщених ДГ, які залишились у Дніпрі, у період між Р1 та Р2 продовжували мешкати у МТП (див. Розділ В). Більшість (96%) з них [n=246] повідомила, що все ще проживає у МТП, таких як гуртожитки навчальних закладів (76%) та медичні заклади (13%). Подібно до Р1, протягом Р2 домогосподарства з молодшими членами та ДГ з вищим рівнем зайнятості і вищим рівнем доходів частіше повідомляли про проживання у гуртожитках, ніж інші домогосподарства.

Гарантії проживання: Протягом Р1 78% переміщених ДГ повідомили, що уклали угоди про мінімальний термін перебування у МТП. У Р2 їхня кількість збільшилась до **86%**. Дійсно, 95% з тих, хто мав договір з самого початку, повідомили, що все ще мають такий договір, у той час як половина (51%) ДГ, які не мали договору у Р1, уклали його на момент Р2. Водночас, **44%** переміщених ДГ повідомили про страх виселення з МТП, причому після Р1 цей показник збільшився (40%), а 4% повідомили, що були виселені з МТП. У гуртожитках на страх виселення вказали 43% ДГ, попри велику кількість укладених договорів (88%).

Житлові умови: Респондентам було запропоновано оцінити їхні житлові умови за шкалою від 1 («дуже погано») до 5 («дуже добре») за різними критеріями. Середній результат у Р2 склав **3,9** для переміщених ДГ у МТП, що менше, ніж у Р1 (4,1). Загалом у період між двома раундами відзначалося погіршення умов майже за всіма критеріями. Середній результат для непереміщених ДГ у Р2 склав 4,2. На **Рисунку 10** представлено критерії, за якими респонденти найчастіше давали оцінку «дуже погано» (1) або «погано» (2).

Рисунок 10: Частка негативних оцінок для усіх критеріїв житлових умов

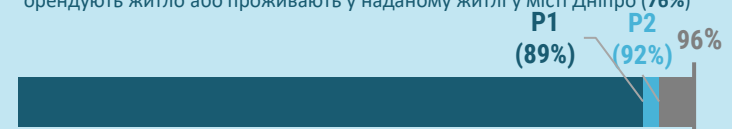
Досягнення критерію 6

Відсутність відчуття загрози виселення

Відсутність відчуття загрози виселення = % переміщених ДГ у МТП, які повідомили, що не бояться виселення у наступні 6 місяців. Цільовим орієнтиром для досягнення критерію є показник непереміщених ДГ, які орендують житло або проживають у наданому житлі у місті Дніпро (76%)

Суб'єктивно хороші житлові умови

Суб'єктивно хороші житлові умови = середній % переміщених ДГ у МТП, які оцінили свої житлові умови на рівні від 3 («нейтрально») до 5 («дуже добре»). Цільовим орієнтиром для досягнення критерію є показник непереміщених ДГ у Р2 (96%)

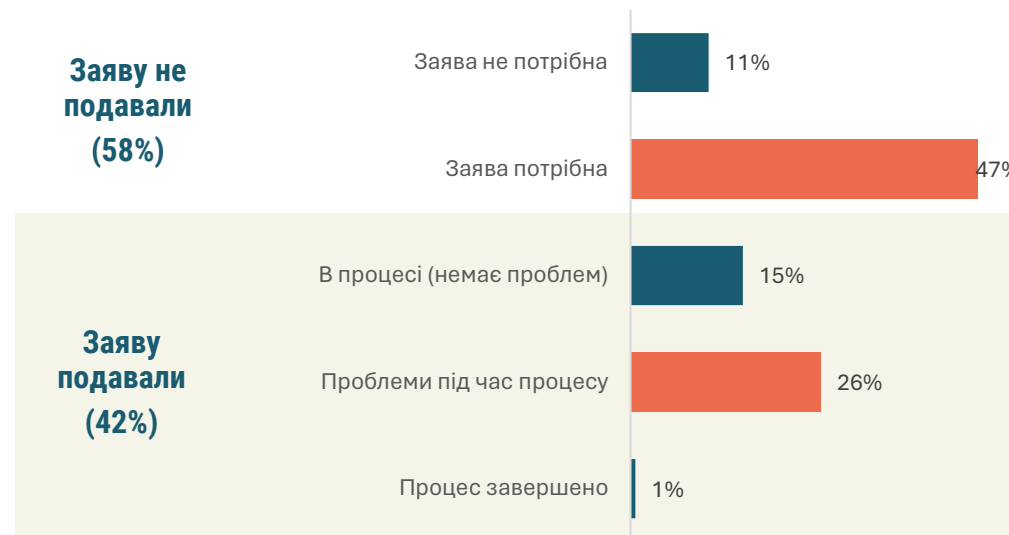
7 Компенсація за пошкоджене житло

Пошкодження власності: Майже всі переміщені ДГ (95%) повідомили, що володіли житлом, землею або майном (ЖЗМ) у місці свого постійного проживання за місяць до переміщення. Під час P1 (червень 2023) 59% з них вказували, що знають про пошкодження або руйнування свого житла. У P2 ця частка зросла до 62%.¹⁵ Серед ДГ, які повідомили про пошкодження [n=151], 36% зазначали, що їхнє житло було «зруйноване», 35% - що житло зазнало «серйозних» пошкоджень та 28% - що житло зазнало «незначних» пошкоджень.

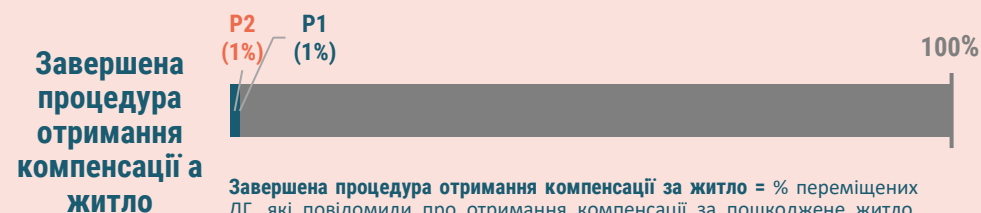
Реалізація механізму компенсації (Рисунок 11): Серед домогосподарств, які повідомили про пошкодження, більше половини (58%) зазначили, що не подавали заяву на компенсацію. Більшість (62%) з тих, що подавали таку заяву (42%), повідомила про виникнення проблем порівняно з 18% під час P1. Зокрема, дані свідчать про те, що домогосподарства, які повідомили про «зруйноване» житло [n=55], частіше (64%) вказували, що звернулись за компенсацією.

Перешкоди під час оформлення компенсації: Переміщені ДГ, які вказували на потребу у поданні заяви на компенсацію або вказували на проблеми під час оформлення компенсації після подання заяви [n=110],¹⁶ найчастіше називали такі перешкоди, як розташування житла на окупованих територіях (52%), недостатню кількість фото- та відеоматеріалів для підтвердження руйнування (33%), а також невизнання документів, що підтверджують право власності (9%). Слід зазначити, що третина (34%) ДГ, які повідомляли про проблеми під час оформлення компенсації, вказувала, що запит був прийнятий, але виплата здійснена не була.

Рисунок 11: Рівень прогресу у поданні заяви на компенсацію серед переміщених ДГ, які повідомили про пошкодження житла

Досягнення критерію 7

Завершена процедура отримання компенсації за житло = % переміщених ДГ, які повідомили про отримання компенсації за пошкоджене житло, серед тих, хто володіє ЖЗМ у місці свого постійного проживання, пошкодження якого було підтверджено. Цільовим орієнтиром для досягнення критерію є показник у 100%.

15. Щодо інших ДГ, 21% вказали, що не мають інформації, та тільки 13% - що житло не було пошкоджене.

16. Помаранчеві стовпці на Рисунку 11.